

*Αν σε ρωτήσει ο δάσκαλος και δεν ξέρεις,
κάνε πως πάγωσε η οθόνη
(είπε η Εύα της Γ' Δημοτικού
στην αδελφή της της Β' Γυμνασίου)*

Θανάσης Χατζηλάκος
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και Ινστιτούτο Κύπρου

Η μετάβαση της εκπαιδευτικής κοινότητας στην ψηφιακή εποχή
και η αξιοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης:
από τη θεωρία στην πράξη

ΠΕΚΕΣ ΙΟΝΙΩΝ κ ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

20 ΙΙ 2021

Πικρές αλήθειες

Η ατάκα της Εύας περιγράφει σωστά –δυστυχώς:

- Τη σχέση μαθητών με τη δασκάλα
- Τη χρήση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας στο σχολείο
- Τη σχολική αντίληψη για τη μάθηση
- Τη σχολική αντίληψη για την ερώτηση

(Υπερβάλω, αλλά όχι πολύ...)

Η σχέση δασκάλου-μαθήτριας μέσα από την προτροπή της μικρής Εύας

Ανταγωνιστική σχέση με το δάσκαλο-εξεταστή:
προσπαθώ να τον πείσω ότι ξέρω,
κι αν χρειάζεται τον εξαπατώ

Καλαμάρια, σκάφες και λάπτοπ στο σχολείο

- Εκπαιδευτική τεχνολογία:
τα ίδια -γρηγορότερα κι ευκολότερα ☹
- Γιατί στην Κύπρο είμαι ένας 'καλαμαράς';
- Δύο πλυντήρια για να βάλουμε τη σκάφη επάνω
ή λάπτοπ στους μαθητές για να βάλουμε τα pdf μέσα
- Η (δήθεν) παγωμένη οθόνη ως τεχνολογική έκδοση της σχολικής μικροαπάτης

Σκοπός της σχολικής μάθησης: Να ξέρω ☹

- Ποια η απόδειξη ότι έμαθα;
Μα, προφανώς, το γεγονός ότι ξέρω!
- Όχι!
Απόδειξη ότι έμαθα είναι το γεγονός ότι θέλω να μάθω κι άλλο.

(Έτσι κι αλλιώς αυτά που ξέρω -και που θα μάθω ποτέ- είναι απειροελάχιστα αυτών που μπορεί να μάθει κανείς. Ποιοι από εμάς περνάμε τις εξετάσεις της Γ' Λυκείου;)

- Μάθηση-πορεία ή μάθηση-άφιξη
(Γιατί οι πρωτοετείς φοιτητές δεν περνούν τα μαθήματά τους;)

Περί ερωτήσεων και σχολικής εκπαίδευσης

- Συνειρμός: Ερώτηση – Απάντηση ή Ερώτηση – Διερεύνηση;
- Ερώτηση στο σχολείο: εργαλείο εξέτασης, επίδειξης, παρουσίασης
- Ερώτηση στην επιστήμη: εργαλείο έρευνας, οδηγός ανακάλυψης
- Ερώτηση: το κύριο διανοητικό εργαλείο πνευματικής ανάπτυξης του ανθρωπίνου είδους
- Γιατί δεν διδάσκουμε την τέχνη και την επιστήμη του ερωτάν στο σχολείο;

Ο Κύριος Καθηγητής μας λέει...

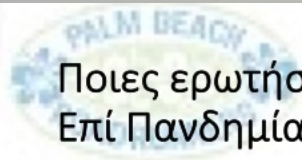
... την επιστημονική αλήθεια

... τί να κάνουμε

... πώς είναι ο κόσμος

... πώς πρέπει να είναι ο κόσμος

- Όλες οι απαντήσεις που (νομίζουμε ότι) κατέχουμε είναι αποτέλεσμα ερωτήσεων!

Ποιες ερωτήσεις (πρέπει να) κάνουμε για την Επί Πανδημίας Εξαποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση;

Μεθοδολογία:

- Κοίταξα τις συζητήσεις των εκπαιδευτικών (facebook και αλλού)
- Υπάρχουν ρητά διατυπωμένες ερωτήσεις;
- Υπάρχει αναγνώριση άγνοιας;
- Ποιες ερωτήσεις βρίσκονται πίσω από τις θέσεις και απαντήσεις;
- Τί υπάρχει πίσω από την άρνηση; Ποιοι φόβοι;
- Πού γίνονται οι συζητήσεις αυτών που δρουν;

Το συμπέρασμα (για να μην έχετε αγωνία...)

Η Επί Πανδημίας Εξαποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση:

- έχει οξύνει και αναδείξει παθογένειες που υπήρχαν ήδη στη σχολική μας εκπαίδευση.
- το να τις συνδέουμε αποκλειστικά ή ιδιαίτερα με αυτή είναι σα να τις κρύβουμε,
- αντί να την δούμε ως ένα μεγεθυντικό φακό που μας επιτρέπει να τις δούμε καλύτερα κι επομένως να τις αντιμετωπίσουμε.

Τί βρήκα

- Εγκυκλίους – οδηγίες («όλα τα σφάζω όλα τα μαχαιρώνω» 😊)
- Πρακτικές ερωτήσεις και απαντήσεις
- Εκπαιδευτικό υλικό – συνεργασίες εκπαιδευτικών
- Διαμαρτυρίες – αρνήσεις – φόβους
- Μεγάλη προσπάθεια μαζί με Αίσθηση ανημποριάς και αδιεξόδου

• Σταθερό μοτίβο: σύγκριση με «ΤΟ Σχολείο»

(Κεραμέως: *δεν υπάρχει τίποτα που να μπορεί να υποκαταστήσει τη δια ζώσης εκπαίδευση*)

Πετράκης: *[αυτός ο] ευτελισμός του δημόσιου σχολείου και της εκπαιδευτικής πράξης, [δεν] μπορεί να υποκαταστήσει τη δια ζώσης διδασκαλία*)

Τί δεν βρήκα (άλογα, τηλέγραφος κ σχολείο)

- Ερωτήσεις –πέρα από τις πρακτικές, επιθετικές ή ρητορικές
- Αναζήτηση ανατρεπτική

(Χένρι Φόρντ: Αν ρωτούσα τους χρήστες, θα ζητούσαν γρηγορότερα άλογα, όχι αυτοκίνητα

Τόμας Εντισον: Αντί για τηλέ-γραφο σε κάθε σπίτι, τηλέ-φωνο)

- Προβληματισμό του τύπου:

- Ήταν το Π.Π. σχολείο αυτό που χρειαζόμαστε;
- Να επιστρέψουμε στην (προηγούμενη) κανονικότητα ή να προχωρήσουμε σε (νέα) κανονικότητα;
- Χρειαζόμαστε 'επιμόρφωση' των εκπαιδευτικών ή διαβίου μάθηση

Οι δικές μου, πρωτόλειες, ερωτήσεις

- Πώς θα μπορούσε η επί πανδημίας (λόγω πανδημίας) σχολική εξαποστάσεως εκπαίδευση να γίνει αφορμή και ευκαιρία ριζικών αλλαγών στη σχολική εκπαίδευση; **Ποιών ριζικών αλλαγών**
- Ποιες αδυναμίες μας οξύνει και αναδεικνύει η λόγω πανδημίας σχολική εξαποστάσεως εκπαίδευση; **Ποιοι είναι το πρώτο πληθυντικό «μας»;**
- Μήπως «Ποιούμεν την ανάγκην φιλοτιμίαν; **Κι αν το κάνουμε τί πειράζει;**
- Πώς ξεβουλευόμαστε; (How do we get out of our comfort zones?) **Σε τί συνίσταται το βόλεμά μας;**
- Καλά, τώρα μεταβαίνει η εκπαιδευτική κοινότητα στην ψηφιακή εποχή; **Ποια είναι η «εκπαιδευτική κοινότητα»; Τί είναι η ψηφιακή εποχή;**

Η Επί Πανδημίας Εξαποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση ως μεγεθυντικός φακός των προβλημάτων

- Οι μαθητές δεν προσέχουν/ελέγχονται.
- Δεν βγαίνει η ύλη ($10 > 9$, $10 > 7$, $10 > 1!$)
- Ανισότητες: Δεν έχουν όλοι οι μαθητές ίσες ευκαιρίες
- Παράδοση – μελέτη – εξέταση >> Αντεστραμμένη τάξη
- Εξωτερικές παρεμβάσεις
- Επικοινωνία μαθητών-δασκάλων, μαθητών, δασκάλων: κοινότητας

Καλά όλα αυτά, Θανάση, αλλά
Αύριο, εγώ, τί να κάνω στο τηλε-σχολείο μου;

- Λάθος ερώτηση
- Βαλανιδιές και λάχανα (Ότι και να κάνεις αύριο...)
- Δοκίμασε ασύγχρονη + αντεστραμμένη

Προβλήματα και Ευκαιρίες από την Επί Πανδημίας Εξαποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση

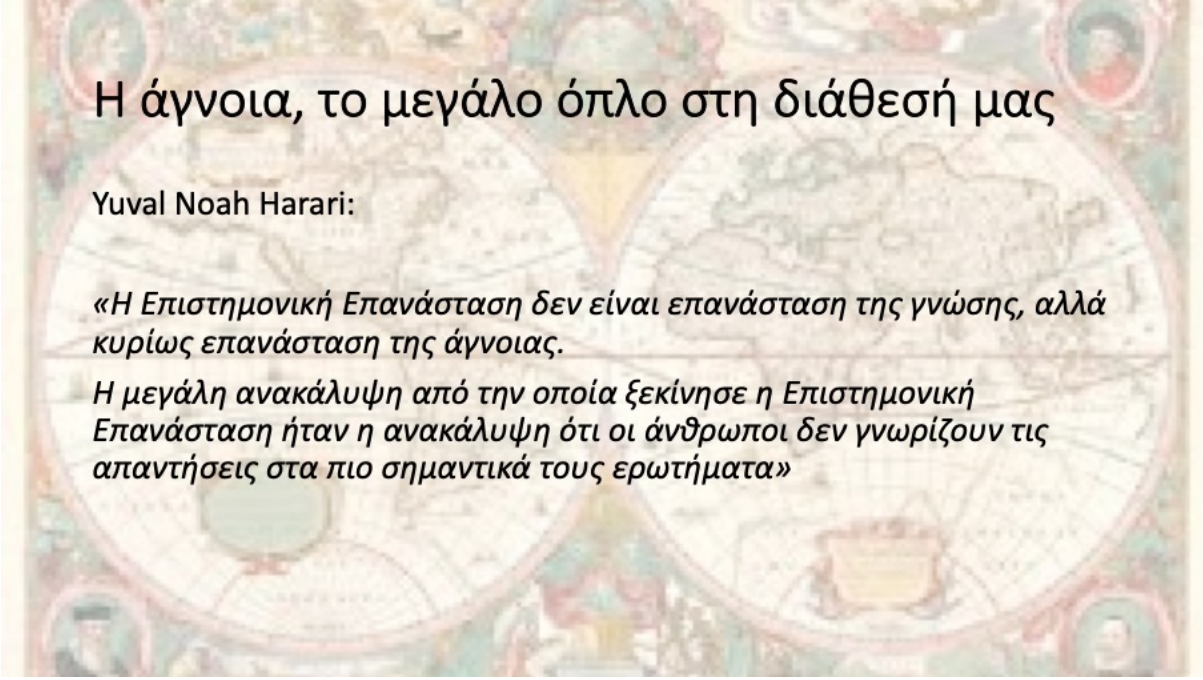
- Ομαδοσυνεργατικό περιβάλλον
- Παγκόσμια βιβλιοθήκη
- Επικοινωνία
- Ενεργός συμμετοχή
- Παραγωγή υλικού

Τίς ο πλησίον;

- Συγκάτοικοι και 'επαφές'
- Συμμαθητής;
- Συνάδελφος;

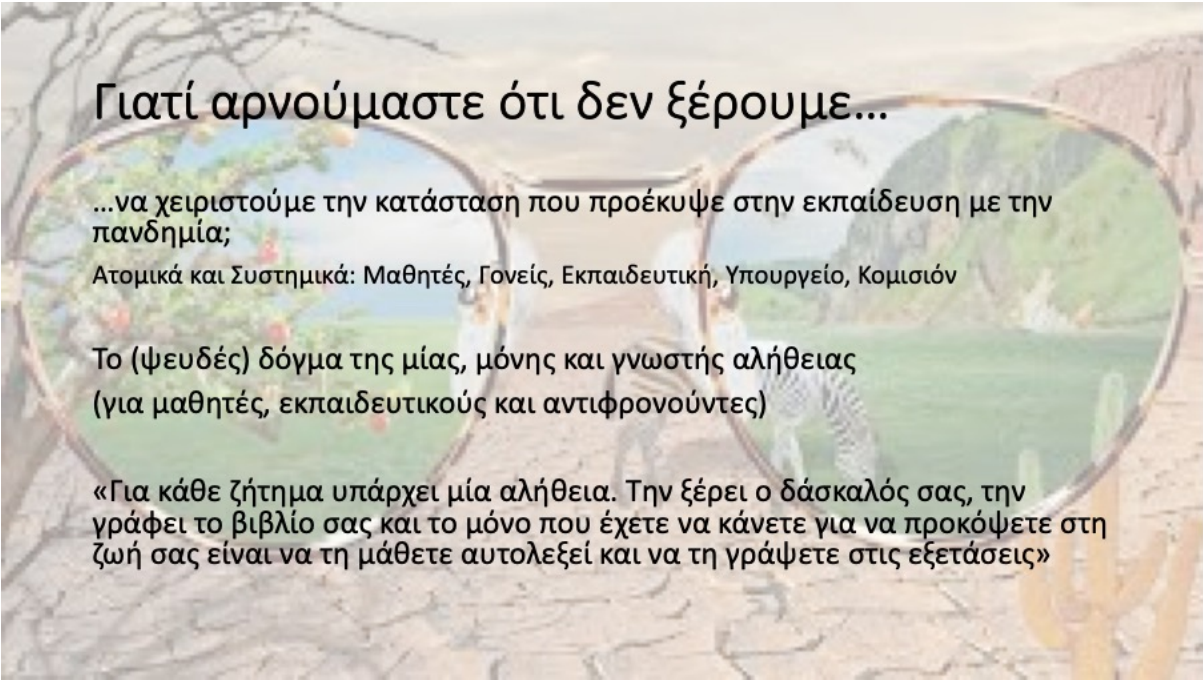

Η άγνοια, το μεγάλο όπλο στη διάθεσή μας

Yuval Noah Harari:

«Η Επιστημονική Επανάσταση δεν είναι επανάσταση της γνώσης, αλλά κυρίως επανάσταση της άγνοιας.

Η μεγάλη ανακάλυψη από την οποία ξεκίνησε η Επιστημονική Επανάσταση ήταν η ανακάλυψη ότι οι άνθρωποι δεν γνωρίζουν τις απαντήσεις στα πιο σημαντικά τους ερωτήματα»

Γιατί αρνούμαστε ότι δεν ξέρουμε...

...να χειριστούμε την κατάσταση που προέκυψε στην εκπαίδευση με την πανδημία;

Ατομικά και Συστημικά: Μαθητές, Γονείς, Εκπαιδευτική, Υπουργείο, Κομισιόν

Το (ψευδές) δόγμα της μίας, μόνης και γνωστής αλήθειας
(για μαθητές, εκπαιδευτικούς και αντιφρονούντες)

«Για κάθε ζήτημα υπάρχει μία αλήθεια. Την ξέρει ο δάσκαλός σας, την γράφει το βιβλίο σας και το μόνο που έχετε να κάνετε για να προκόψετε στη ζωή σας είναι να τη μάθετε αυτολεξεί και να τη γράψετε στις εξετάσεις»

Ψάχνοντας την αλήθεια

- Ψάξιμο – Πειραματισμός – Λάθη – Καλές πρακτικές

Χρειαζόμαστε

- ταπεινοφροσύνη της άγνοιας,
- τόλμη της δοκιμής
- εγρήγορση και εντιμότητα της αναγνώρισης των λαθών μας.

Η ευκαιρία και ο κίνδυνος

Η ευκαιρία από την Αναγκαστική Λόγω Πανδημίας Εξαποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση:

- Προφανής και συγνωστή άγνοια → ανάγκη δοκιμών → λάθη → καλές πρακτικές

Ο κίνδυνος περιθωριοποίησης του Δημόσιου Δημοκρατικού Σχολείου:

- Το σχολείο θα αλλάξει μετά την πανδημία. Κι αν δεν έχουμε εποικοδομητικό λόγο για αυτό εμείς οι εκπαιδευτικοί της πράξης, θα το κάνουν άλλοι χωρίς εμάς.